

POSTĘPOWANIA ODREBNE – ZAGADNIENIA OGÓLNE

POSTĘPOWANIA ODREBNE

- ✘ Nie jest to trzeci tryb postępowania!
Postępowanie odrębne to postępowanie procesowe
- ✘ Specyfika określonej kategorii spraw
- ✘ Wymóg większego zaangażowania i kontroli sądu lub przyspieszenie postępowania, np. EPU.

RODZAJE POSTĘPOWAŃ ODRĘBNYCH

- Postępowanie w sprawach małżeńskich,
- Postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi
- Postępowanie w sprawach gospodarczych,
- Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych,
- Postępowanie w sprawach o naruszenie posiadania.

Szczególne postępowania gospodarcze (tzw. hybrydy):

- Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów oraz w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową,
- Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki,
- Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty,
- Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego,
- Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji rynku wodno-kanalizacyjnego,

- Postępowanie w sprawach własności intelektualnej,
- Postępowanie nakazowe
- Postępowanie upominawcze,
- Postępowanie uproszczone,
- Elektroniczne postępowanie upominawcze,
- Europejskie postępowanie nakazowe,
- Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń.

Postępowania odrębne

```
graph TD; A[Postępowania odrębne] --> B[Obligatoryjne]; A --> C[Fakultatywne]
```

Obligatoryjne

Fakultatywne

BADANIE TRYBU POSTĘPOWANIA

Art. 201. § 1. Przewodniczący bada, w jakim trybie sprawa powinna być rozpoznana oraz czy podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu odrębnym, i wydaje odpowiednie zarządzenia. W wypadkach przewidzianych w ustawie przewodniczący wyznacza posiedzenie niejawne w celu wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym.

§ 2. Jeżeli sprawę wszczęto lub prowadzono w trybie niewłaściwym, sąd rozpozna ją w trybie właściwym lub przekaze właściwemu sądowi do rozpoznania w takim trybie. W wypadku przekazania stosuje się odpowiednio przepisy § 2 i 3 artykułu poprzedzającego. Każda jednak strona może żądać powtórzenia czynności sądu dokonanych bez jej udziału.

BADANIE TRYBU POSTĘPOWANIA

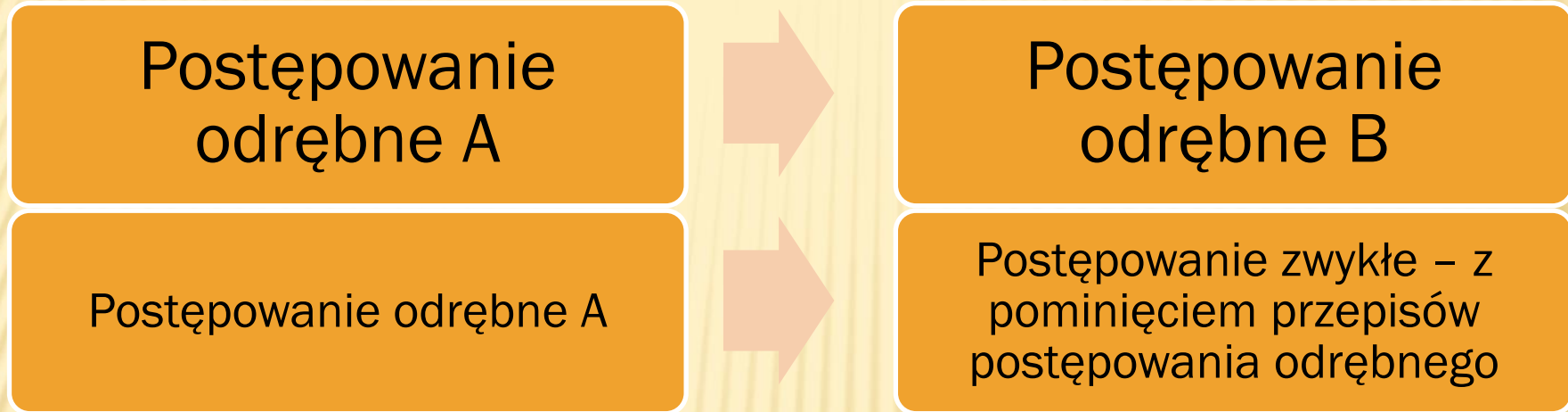
- ✘ Kwalifikacja sprawy przez Przewodniczącego Wydziału -> w oparciu o treść pozwu, w tym na podstawie zgłoszonego przez powoda żądania
- ✘ Zarządzenie przewodniczącego o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu odrębnym nie wiąże sądu!

BADANIE TRYBU POSTĘPOWANIA

- ✘ W przypadku konieczności rozpoznania sprawy w ramach innego postępowania odrębnego niż to, do którego sprawę zakwalifikował Przewodniczący, sąd rozpoznający sprawę powinien wydać odpowiednie postanowienie w tym zakresie (!sporne w doktrynie!: brak wyartykułowanego obowiązku sądu do wydania postanowienia w zaistniałym przypadku) lub Przewodniczący składu powinien wydać odpowiednie zarządzenie.
- ✘ Powyższa zasada dotyczy także postępowania apelacyjnego lub zażaleniowego:
- ✘ *Jeśli więc przykładowo sąd pierwszej instancji błędnie - w ocenie sądu drugiej instancji - rozpoznał sprawę bez zastosowania przepisów o właściwym postępowaniu odrębnym, to sąd drugiej instancji, niezależnie od ewentualnej oceny skutków takiej błędnej kwalifikacji dokonanej przez sąd pierwszej instancji, powinien, stosując art. 13 § 1 zdanie drugie KPC, dalej rozpoznać sprawę według przepisów dotyczących właściwego postępowania odrębnego, jeżeli dla etapu postępowania drugoinstancyjnego takie przepisy istnieją (Uchwała SN z 19.04.2007r., III CZP 11/07, Lex nr 244431)*

ZMIANY KWALIFIKACJI

Przykłady:

Art. 505¹. §3. Sąd może rozpoznać sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, jeżeli może to przyczynić się do sprawniejszego rozwiązania sporu.

Art. 480¹. § 2. Po utracie mocy lub uchyleniu nakazu zapłaty albo w przypadku braku podstaw do jego wydania sąd rozpoznaje sprawę według przepisów ogólnych lub w postępowaniu odrębnym właściwym dla danej sprawy, chyba że przepis szczególny przewiduje inny skutek, w szczególności umorzenie postępowania.

NAKŁADANIE SIĘ POSTĘPOWAŃ

Może wystąpić, gdy:

- ✗ zakres podmiotowy i przedmiotowy odpowiada obu typom,
- ✗ jedno z nich nie przewiduje wykluczenia jednoczesnego stosowania przepisów innego postępowania odrębnego.

PRZYKŁAD: Art. 505¹.§ 2. Spośród spraw wymienionych w § 1 nie rozpoznaje się w postępowaniu uproszczonym spraw:

- 1) należących do właściwości sądów okręgowych;
- 2) małżeńskich i z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi;
- 3) z zakresu prawa pracy rozpoznawanych z udziałem ławników;
- 4) z zakresu ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem spraw wymienionych w art. 4778 § 2 i spraw o rentę.

NAKŁADANIE SIĘ POSTĘPOWAŃ

Co w razie nałożenia się postępowań?

- Istnieją normy kolizyjne, np. art. 505¹⁴. § 1 KPC.

W postępowaniu uproszczonym w sprawach z zakresu prawa pracy przepisów art. 466 (ustne zgłoszenie powództwa), art. 477 (wezwanie do udziału w sprawie przez sąd) i art. 477¹ (uwzględnienie roszczenia alternatywnego) nie stosuje się.

- brak norm kolizyjnych: stosujemy przepisy bardziej szczegółowe, dalej idące w zakresie obostrzenia.

POSTĘPOWANIE UPROSZCZONE

Art. 505¹. § 1. W postępowaniu uproszczonym rozpoznaje się sprawy o świadczenie, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza dwudziestu tysięcy złotych, a w sprawach o roszczenia z rękojmi lub gwarancji – jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza tej kwoty.

Dedykowane dla spraw drobnych i nieskomplikowanych, w szczególności z udziałem konsumentów.

WŁAŚCIWOŚĆ RZECZOWA: SĄD REJONOWY (z wyjątkiem spraw o rentę, które rozpoznają sądy okręgowe!)

POSTĘPOWANIE UPROSZCZONE - WYŁĄCZENIA

W postępowaniu uproszczonym nie rozpoznaje się spraw:

- 1) należących do właściwości sądów okręgowych;
- 2) małżeńskich i z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi;
- 3) z zakresu prawa pracy rozpoznawanych z udziałem ławników;
- 4) z zakresu ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem spraw wymienionych w art. 477⁸ § 2 i spraw o rentę.

Ponadto sąd może rozpoznać sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, jeżeli może to przyczynić się do sprawniejszego rozwiązania sporu.

ROZPOZNANIE SPRAWY W POSTĘPOWANIU UPROSZCZONYM

Zgodnie ze stanowiskiem SN wyrażonym w post. z 16.6.2004 r. (I PZP 1/04, OSNP 2005, Nr 5, poz. 67), rozpoczęcie rozpoznawania sprawy w postępowaniu uproszczonym powinno być poprzedzone zarządzeniem przewodniczącego wydanym na podstawie art. 201 § 1 KPC oraz postanowieniem sądu w tym przedmiocie. Decyzje te mają doniosły charakter gwarancyjny i pozwalają zarówno stronom, jak i sądom obu instancji na zachowanie pewności co do tego, jakie postępowanie odrębne zostało przeprowadzone. W związku z tym, jeżeli przewodniczący w zarządzeniu wydanym na podstawie art. 201 § 1 KPC nie skierował sprawy do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym, a następnie sąd nie wydał postanowienia o rozpoznaniu sprawy w tym postępowaniu odrębnym, to należy uznać, że sprawa nie została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym, choćby zostały spełnione przesłanki określone w art. 505¹ pkt 1.

POSTĘPOWANIE UPROSZCZONE

Art. 505^{1a} [Postępowanie w sprawach mniejszej wagi]

W sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza czterech tysięcy złotych, przepisu art. 148¹ § 3 nie stosuje się.

W sprawach rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym **posiedzenia przygotowawczego nie przeprowadza się**, chyba że z okoliczności sprawy wynika, że przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego może przyczynić się do sprawniejszego rozpoznania sprawy.

POSTANOWIENIA PRZYSPIESZAJĄCE I OBNIŻAJĄCE KOSZTY POSTĘPOWANIA UPROSZCZONEGO

- 1) Ograniczenie dopuszczalności kumulacji roszczeń
- 2) Ograniczenie dopuszczalności rozdrobnienia roszczeń
- 3) Niedopuszczalność podmiotowej i przedmiotowej zmiany powództwa
- 4) Powództwo wzajemne oraz zarzut potrącenia są dopuszczalne, jeżeli roszczenia nadają się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym
- 5) Specyfika stosowania dowodu z opinii biegłego
- 6) Możliwość zastosowanie swobodnej oceny sądu
- 7) Rozwiązania przyspieszające tok postępowania na etapie orzeczenia i jego zaskarżenia

UZASADNIENIE WYROKU

Art. 505⁸ [Uzasadnienie wyroku]

- ✘ § 1. (*uchylony*)
- ✘ § 2. (*uchylony*)
- ✘ § 3. Strona obecna na posiedzeniu, na którym ogłoszono wyrok, może po jego ogłoszeniu w oświadczeniu złożonym do protokołu zrzec się prawa do wniesienia apelacji. W razie zrzeczenia się prawa do wniesienia apelacji przez wszystkich uprawnionych wyrok staje się prawomocny.
- ✘ § 4. W sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza czterech tysięcy złotych, uzasadnienie wyroku ogranicza się do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Od uznania sądu opartego na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy zależy rozszerzenie tego uzasadnienia o pozostałą treść określoną w art. 327¹ § 1.

ZASKARŻANIE ORZECZEŃ W POSTĘPOWANIU UPROSZCZONYM

✘ Apelację w postępowaniu uproszczonym można oprzeć na zarzutach:

- 1) naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie;
- 2) naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy.

Po upływie terminu do wniesienia apelacji przytaczanie dalszych zarzutów **jest niedopuszczalne.**

ZASKARŻANIE ORZECZEŃ W POSTĘPOWANIU UPROSZCZONYM

- ✘ Jeżeli sąd drugiej instancji stwierdzi, że zachodzi naruszenie prawa materialnego, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku, **uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania** (art. 505¹² § 1 KPC).
- ✘ Natomiast w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza tysiąca złotych przepisu art. 505¹² § 1 KPC nie stosuje się, a zaskarżony wyrok może zostać uchylony tylko w przypadkach określonych w art. 386 § 2 i 3 KPC. Uchylając zaskarżony wyrok sąd drugiej instancji może przekazać sprawę do rozpoznania z wyłączeniem przepisów o postępowaniu uproszczonym także wówczas, gdy sprawa stosownie do art. 505¹ KPC podlega rozpoznaniu w tym postępowaniu.
- ✘ Sąd drugiej instancji oddala apelację również wtedy, gdy mimo naruszenia prawa materialnego lub przepisów postępowania albo błędnego uzasadnienia zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

ZASKARŻANIE ORZECZEŃ W POSTĘPOWANIU UPROSZCZONYM

- ✘ Jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.
- ✘ W postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia sąd drugiej instancji uzasadnia z urzędu jedynie postanowienia uchylające zaskarżone postanowienie albo zarządzenie.

ORZECZNICTWO

W świetle przepisów KPC o postępowaniach odrębnych, postępowanie uproszczone, nakazowe i upominawcze nakładają się na siebie, w konsekwencji czego w trybie uproszczonym może być prowadzone także postępowanie upominawcze i nakazowe (postanowienie SN z 23.3.2017 r., V CZ 9/17).